

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 – 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0141/2010

5.5.2010

ДОКЛАД

относно ключови умения в променящ се свят: изпълнение на работната програма „Образование и обучение 2010 г.” (2010/2013(INI))

Комисия по култура и образование

Докладчик: Maria Vadia i Cutchet

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	14
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	18

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно ключови умения за променящ се свят: изпълнение на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“ (2010/2013(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията от 25 ноември 2009 г., озаглавено „Ключови умения за променящ се свят“ (COM(2009)0640),
- като взе предвид осемте ключови умения, изложени в Препоръка 2006/962/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г., озаглавена „Ключови умения за учене през целия живот – Европейска референтна рамка“¹,
- като взе предвид 10-годишната работна програма „Образование и обучение 2010 г.“ и последващите съвместни междинни доклади относно постигнатия напредък по отношение на нейното прилагане,
- като взе предвид резолюцията на Съвета от 15 ноември 2007 г. относно нови умения за нови работни места²,
- като взе предвид доклада на Експертната група за нови умения за нови работни места, озаглавен „Нови умения за нови работни места: действие сега“,
- като взе предвид заключенията на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението („ОО 2020“)³,
- като взе предвид резолюция си от 16 януари 2008 г. относно обучението при възрастните: никога не е твърде късно да се учи,⁴
- като взе предвид резолюцията си от 18 декември 2008 г. относно предоставяне на обучение през целия живот за знание, творчество и иновации – прилагане на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“⁵,
- като взе предвид рамката за европейско сътрудничество в областта на младежта, приета през ноември 2009 г.,
- като взе предвид Европейския консенсус за образование за развитие – стратегическа рамка, изготвена от представители на институциите на ЕС, държавите-членки, гражданското общество и други заинтересовани страни през ноември 2007 г.,
- като взе предвид подробната оценка на националните доклади и постижения, проведена по набор от показатели и критерии (SEC(2009) 1598 и SEC(2009) 1616),

¹ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.

² ОВ С 290, 4.12.2007 г., стр. 1.

³ ОВ С 119, 28.5.2009 г., стр. 2.

⁴ Приети текстове, P6_TA(2008)0013.

⁵ Приети текстове, P6_TA(2008)0625.

- като взе предвид членове 165 и 166 от Договора за функционирането на ЕС,
 - като взе предвид член 48 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на Комисията по култура и образование (А7-0141/2010),
- А. като има предвид, че качествено образование и обучение са задължителни по отношение на личностната реализация, равнопоставеността, борбата със социалната изолация и бедността, активната гражданска позиция и социалното сближаване,
- Б. като има предвид, че съществува приоритетна необходимост от подобряване качеството на образованието и обучението за всички учащи се, за да се постигнат по-добри резултати и по-висока компетентност, първоначално посредством нови и по-решителни политики за повишаване предлагането на образование,
- В. като има предвид, че въпреки известно подобрене на резултатите в образованието и обучението в Европейския съюз, болшинството от целите на ЕС, заложиени за 2010 г., няма да бъдат достигнати, като има предвид, че особено нивото на уменията остава неадекватно и че една трета от населението на Европа има много ниски образователни квалификации,
- Г. като има предвид, че десет години след началото на Болонския процес не е постигнато желаното сближаване между държавите-членки по отношение на висшето образование,
- Д. като има предвид, че политиките за образование и обучение би следвало да дават възможност на всички граждани, независимо от тяхната възраст, пол, здраве, физическо, умствено и психическо състояние, език, етническа принадлежност, националност, религиозни убеждения и социално-икономическо положение, да придобиват, актуализират и развиват своите умения и компетентност през целия си живот,
- Е. като има предвид, че образованието и обучението са ключови елементи за успешното изпълнение на обновената Социална програма за възможности, достъп и солидарност; като има предвид, че изпълнението на тази програма би спомогнало за създаването на повече и по-добри работни места и би дало на европейските граждани възможността да достигнат своя потенциал,
- Ж. като има предвид, че е необходимо непрекъснато да се полагат усилия, за да се гарантира, че жените имат равен достъп до всички нива на образование и че изборът на образование не се предопределя от стереотипи, свързани с половата принадлежност,
- З. като има предвид, че за пълното прилагане на ключовите умения са необходими допълнителни действия по политиките както на европейско, така и на национално равнище,
- И. като има предвид, че най-важното предизвикателство за образованието и обучението в Европа е реформата на образованието към холистична образователна система, в ядрото на която е ученето и която подготвя младите хора да бъдат

щастливи, активни граждани на света и да бъдат готови да навлязат на пазара на труда,

- Й. като има предвид, че прилагането и допълнителното развитие на стратегии за учене през целия живот остава предизвикателство с решаващо значение за много държави-членки; като има предвид, че следва да се обърне по-съществено внимание върху целия жизнен цикъл, вместо само върху конкретни сектори или групи,
- К. като има предвид, че ползите от инвестициите в образованието се виждат едва в дългосрочна перспектива и е важно да се гарантира, че те не са пренебрегвани в дневния ред на политиките; като има предвид, че следва да призоваваме за насоки на ЕС по отношение на качеството на системите за образование и обучение и за избягване на бюджетните ограничения, или най-малкото разпределените ресурси следва да се увеличават, а не да намаляват, като има предвид, че във връзка с това ЕС трябва да си осигури бюджетни механизми, които не са обвързани с годишно програмиране в областта на образованието и обучението,
- Л. като има предвид, че инвестициите в образование, обучение и преквалификация и актуализирането и адаптирането на знанията и уменията на всички е съществено предварително условие за излизане от кризата и справяне с дългосрочните предизвикателства за постигането на глобална икономическа конкурентоспособност, заетост, мобилизация и социално приобщаване,
- М. като има предвид, че повече от 80 % от учителите в началните училища и 97 % от учителите в предучилищния образователен цикъл в Съюза са жени, докато в средното образование съответстващата цифра е едва 60 %, а във висшето образование и в изследователската сфера е по-малко от 40%;
- Н. като има предвид, че предизвикателствата, пред които са изправени учителите, се увеличават с тенденцията образователната среда да става по-сложна и хетерогенна, като например промени в информационните и комуникационни технологии (ИКТ), финансови ограничения, причинени от икономическата криза, промени в социалните и семейните структури и възникването на многокултурни общества,
- О. като има предвид, че прилагането на Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението – „ЕС 2020”, ще бъде важно за посрещането на тези жизненоважни предизвикателства,
- П. като има предвид, че цифровата грамотност ще придобива все по-голямо значение за развиващата се, основана на знанието икономика и пазара на труда в ЕС; като има предвид, че тази грамотност предлага възможности за икономическо възстановяване, насърчаване на предприемачеството и по-голям достъп до заетост,
- Р. като има предвид, че спортът е едно от най-ефективните средства за борба със злоупотребата с наркотични вещества (тютюнопушене, алкохолизъм и приемане на наркотици), тъй като учениците и студентите са една от социалните групи, която е най-много изложена на риск в това отношение; като има предвид, че спортуването на учениците и студентите зависи преди всичко от съществуването на подходяща инфраструктура,

1. приветства гореспоменатото съобщение на Комисията, озаглавено „Ключови умения за променящ се свят“;
2. отбелязва, че въпреки напредъка през последните години много европейски граждани все още нямат достатъчни умения; посочва, че един от седем млади хора (18-24 г.) напуска училище рано (6 милиона отпаднали ученици в ЕС 27), че един от четири 15-годишни има слабо развити умения за четене, че около 77 милиона души (близо една-трета от населението на Европа на възраст между 25 и 64 г.) нямат никакви формални квалификации или имат ниски такива, че едва една четвърт имат високо ниво на квалификация и че твърде много европейски граждани не притежават умения в областта на ИКТ; подчертава, че ниските нива на умения са постоянен проблем в целия ЕС и изразява безпокойство от увеличаването на броя на младежите, които не са напълно грамотни на 15-годишна възраст (21.3% през 2000 г., 24.1% през 2006 г.);
3. приканва Комисията да продължава да провежда разисквания по темата „Нови умения за нови работни места“; изтъква, че до 2020 г. още 16 милиона работни места ще изискват високи квалификации, а още четири милиона работни места ще изискват средни квалификации, докато работните места, за които е достатъчно ниско ниво на квалификация, ще бъдат с 12 милиона по-малко; изтъква, че до 2015 г. по-голямата част от работните места във всички сектори ще изискват умения в областта на ИКТ; призовава този дебат да включва всички страни, включително учителите, учениците, компетентните професионални организации, съответните НПО, заинтересовани лица от гражданското общество, особено сдружения на родители и ученици и представители на бизнеса;
4. счита за изключително важно въвеждането на политики, които имат за цел подобряване качеството на образованието и обучението за всички учащи се, и подчертава, че за да може европейската образователна система да посрещне предизвикателството на глобалната конкурентоспособност, е необходимо да се увеличат наличните образователни възможности, които трябва да са от по-високо ниво и с по-широк обхват, за да може да се отговори на непосредственото търсене на професионалните сектори и пазара на труда;
5. счита, че изучаването на езици е от особена важност за улесняване достъпа на младите хора до пазара на труда и за насърчаване на тяхната мобилност и равни възможности;
6. призовава държавите-членки да прилагат в по-голяма степен Европейската квалификационна рамка;
7. настоятелно призовава да бъде обърнато внимание не само върху така наречените „зелени работни места“, но и върху „белите работни места“; посочва, че до 2030 г. съотношението на хората над 65 години спрямо тези на възраст между 15 и 64 години ще се увеличи от 26 % през 2008 г. на 38 % до 2030 г.; следователно отбелязва, че ще нараства нуждата от споделени политики за активно остаряване с особено внимание към мерки за насърчаване на грамотността и опресняване и актуализиране на основни умения в областта на ИКТ, за да се превъзмогне цифровото разделение, което е все по-голям фактор в социалната изолация на възрастните;

8. отбелязва, че съобщението на Комисията относно „ЕС 2020” подчертава, че „равнището на заетост при жените е изключително ниско” (само 63% от жените работят, докато този процент при мъжете е 76%) и че „ще са необходими политики за насърчаване на равенството между половете, за да се увеличи участието на трудовата сила”; отбелязва, че във връзка с това политиката в областта на образованието и обучението трябва да бъде насочена към премахването на тези разлики на пазара на труда, допринасяйки по този начин за постигането на устойчив растеж и социално сближаване; подчертава значението на образование, което не е основано на половете, от възможно най-ранна възраст;
9. призовава да бъде обърнато специално внимание на нуждата от улесняване на интеграцията на инвалидите, независимо от тяхната възраст, в образованието и обучението, като се обърне особено внимание към действителната интеграция на децата с увреждания от ранна възраст в учебните заведения; подчертава необходимостта от подходящи инвестиции и дългосрочна стратегия за премахване на всякакви пречки в тази област;
10. счита, че цялото образование следва да насърчава придобиването на компетентност в областта на демокрацията чрез оказване на подкрепа на ученическите съвети и даване възможност на учащите да споделят отговорността за тяхното образование, както е предвидено в хартата за правата на учащите; в тази връзка призовава за провеждането на задълбочено разискване в европейското общество относно функцията и ролята на образованието и предлага „Агората на европейските граждани” да бъде мястото за провеждането на този дебат;
11. призовава Европейската комисия, държавите-членки и работодателите, в тясно сътрудничество с доставчиците на услуги в областта на образованието и обучението, да насърчават повишаването на уменията на хората в неравностойно положение;
12. признава, че глобализацията дълбоко промени обществата в Европа и препоръчва включването на образованието за глобално развитие на всички нива на образование, за да се даде възможност на гражданите да се справят със заплахите и възможностите на един променящ се свят;
13. счита, че е от съществено значение да се установи дигитална и медийна грамотност и да се осигури въвеждане в новите технологии на всички нива в образованието и обучението и всички да бъдат обучавани на всички нива в образованието и обучението да прилагат еднакво експертен опит и критичност, когато използват съвременни форми на комуникация и медийно съдържание; подчертава неотложната необходимост от подобряване на електронните умения на всички европейски граждани; изтъква, че образованието и обучението в областта на ИКТ, на национално и европейско равнище, са необходимост, предвид нарастващото значение на тези умения в развиващия се пазар на труда;
14. подчертава значението на висококачествената и достатъчна подкрепа за развитие на компетентността на учителите и въвеждане на нови методи за организация на обучението в привлекателна училищна среда;
15. подчертава значението на изкуството, културата и спорта в образованието и

обучението и нуждата да им се обърне особено внимание, не само в предучилищното, основното и средното образование, но и в хода на ученето през целия живот; счита, че както развиването на професионални и технически умения, то така и културното и социално обучение са неразделна част от образованието и обучението, тъй като те спомагат за развиването на неакадемични умения, като по този начин насърчават личностната реализация и придобиването на основни умения;

16. призовава държавите-членки да осигурят достатъчно средства на образователните институции за инвестиции в спорта и да увеличат сътрудничеството на публичния и частния сектор в тази област;
17. призовава държавите-членки да осигурят достатъчно инвестиции в образование, за да гарантират достъп до пазара на труда за всички категории;
18. подчертава важността от използването на историята и езика като средства за постигане на европейска социална и културна интеграция;

Предучилищно образование

19. обръща внимание на значимостта на висококачественото образование в ранното детство за ранно придобиване на ключови умения, включително способността на детето да общува на родния си език и на езика на приемащата държава, и в частност за подпомагане на децата в неблагоприятна среда и тези със специални (образователни) нужди с цел воденето на борба срещу бъдеща бедност и социална изолация;
20. обръща внимание на факта колко е от значение насърчаването на културата на четене още в предучилищните форми на обучение и на значението на достъпа до материали за четене още от предучилищна възраст;
21. обръща внимание на значението на образование на роден език особено по отношение на традиционните малцинства;
22. подчертава значението на многоезичието за мобилността: поради тази причина призовава държавите-членки да въведат изучаването на втори език от ранна възраст;
23. подчертава, че е от особено значение да се създадат мерки в подкрепа на обучението за деца на имигранти, за да се улесни тяхното приспособяване към образователната и социална среда на приемащата държава;
24. подчертава нуждата да бъдат насърчавани и подкрепяни действията за подобряване на творческите способности от ранна детска възраст, с което да се подготви пътят за култура на иновации в Европа;
25. обръща внимание на целите от Барселона, които са насочени към осигуряване на грижа за деца до 2010 г. за най-малко 90 % от децата на възраст между три години и задължителната възраст за започване на обучението в училище, и за най-малко 33 % от децата на възраст под три години, и създаване на възможности за достъпни

грижи за деца за възможно най-голям брой хора;

Основно и средно образование

26. подчертава нуждата да бъде продължено развитието и затвърждаването на ученето на езици в началното и средното училище с внимание, насочено към децата на имигрантите, и значението на обучението на роден език по отношение на традиционните малцинства;
27. подкрепя идеята за образователен подход, който позволява по-редовни консултации на учениците и по-голямо тяхно участие в управлението на образователния процес, активно участие на родителите в образователната общност и развиване на отношения основани на доверие между ученици и учители, които служат за стимулиране на инициативния дух и придобиването на социални и граждански умения, които са от съществено значение за активна гражданска позиция;
28. подчертава значението на включването на новите технологии в учебната програма като необходим инструмент за обучение в една модерна образователна система; подкрепя идеята децата в ранна възраст, при подходящ надзор, да придобиват умения, които им дават възможност да боравят с медийно съдържание, и в частност интернет, с чувство за отговорност и критичност и счита за особено важно децата да са запознати с въпросите, свързани със защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни и спазването на нормите за авторското право;
29. счита, че отбелязаният напредък при адаптирането на учебните програми на училищата е стъпка в положителна посока, но е от жизнено значение да се положат по-нататъшни усилия, особено чрез признаване и сертифициране на умения, придобити в неформалното и неофициалното образование, за подпомагане на придобиването на ключови умения от хората, застрашени от посредствени резултати в образованието и социална изолация;
30. призовава за действия с цел насърчаване на физическите и спортни дейности в училищата и създаване на училищни шампионати и участие в тях, което ще подобри здравето, ще насърчи интеграцията и ще помогне за развиването на ценности, които ще допринесат за създаване на положителни модели на поведение;
31. застъпва се за образование и обучение на децата от семейства на мигранти, като подчертава големия принос на образованието за успешната интеграция на мигрантите в европейското общество;
32. призовава за широкообхватна стратегия за придобиването на ключови умения, започваща с реформа в учебната програма и преминаваща през подкрепа за текущото обучение и професионално развитие на учителите, като по този начин се осигури добре обучено образователна общност; счита, че на учителите следва да бъдат предлагани стимули, за да им се позволи да подобрят своето преподаване и да съсредоточат своето внимание върху професионалното развитие;
33. призовава държавите-членки да въведат нови комбинации от предмети и материали в училищата, които предоставят общо образование, за да се даде възможност на

младите хора с едно от най-разпространените разстройства свързани с ученето – дислексията – успешно да завършат обучението си, въпреки своето увреждане;

34. изтъква значението на интегрираното образование с цел избягване на социални предрасъдъци и дискриминация, като по този начин се допринесе за европейска социална солидарност;

Висше образование

35. призовава за засилване на мобилността между институциите за висше образование, света на бизнеса и професионалното образование и обучение (например студенти, учители, служители, обучаващи) за поощряване на обучение, в чийто център са студентите и придобиването на умения като предприемчивост, межкултурно разбирателство, критично мислене и творчески способности, които стават все по-нужни на пазара на труда; за тази цел счита, че е наложително да се обърне внимание на съществуващите в ЕС пречки, по-специално на пречките свързани с финансовите бариери и тези пред признаването, така че да се повиши качеството на мобилността за всички студенти; подкрепя осигуряването на качество на висшето образование като средство за засилване на мобилността за научни и за изследователски цели и като предварително условие за равни възможности за работа за всички граждани на ЕС;
36. изтъква колко е важно на всички млади хора да бъде предоставена солидна основа за основните умения, които са особено важни за насърчаване на мобилността през целия живот и които им дават възможност да се справят с развитието на пазара на труда и появата на нови икономически и социални нужди;
37. призовава да се насърчават научноизследователските програми, за да се укрепи „триъгълникът на знанието”, който е от особено значение за повишаване на растежа и заетостта в Европейския съюз;
38. призовава държавите-членки да модернизират програмата на висшето образование и, по-специално, да съгласуват учебните планове с търсенето на пазара на труда;
39. призовава институциите в сферата на висшето образование да модернизират своите курсове на обучение и като цяло да ускорят Болонския процес;
40. счита, че институциите в сферата на висшето образование следва да стават по-отворени и да бъдат готови за всички видове учащи се, по-специално за нетрадиционни учащи, студенти със специални потребности и групи в неравностойно положение и че едно от най-полезните средства в тази връзка биха били добре финансирани системи за предоставяне на стипендии, чрез които младежите от бедни семейства могат да бъдат насърчени да започнат курс на обучение; счита също така, че държавите-членки следва да прилагат специални политики, за да гарантират основното право на образование за всички, включително младежи с по-малки финансови възможности и че в бъдеще следва да се проучи референтен критерий за равнопоставеност във висшето образование като част от Стратегическата рамка за образование и обучение;

41. в тази връзка припомня заключенията на Съвета⁶ от май 2007 г. относно показателите, разработени за последващите действия в изпълнение на Платформата за действие от Пекин в областта на образованието и обучението на жените, по-специално висше образование и научни изследвания; изразява съжаление обаче, че тези показатели не са изцяло взети предвид при наблюдението на изпълнението на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“; в тази връзка насърчава тяхното използване като инструмент за наблюдение на напредъка към равенство между жените и мъжете в образованието и обучението;
42. отбелязва, че независимо от напредъка по отношение на достъпа на жените до висше образование, те все още не са достатъчно представени в дисциплините математика, науки и технологии (само 32% от завършилите са жени, а 68% са мъже); изтъква, че намаляването на неравенството между жените и мъжете в тези области би допринесло за намаляване недостига на умения, който изпитва ЕС в тези сектори;
43. счита неформалното образование за образователна област, допълваща формалното образование и препоръчва то да се третира като такова при изготвянето на образователната политика съгласно „Образование и обучение 2020 г.“;
44. призовава за повече, по-ефективни и широкообхватни инвестиции във висшето образование;
45. призовава държавите-членки да насърчават партньорствата (на международно, национално, регионално и местно ниво) между институциите в сферата на висшето образование, университетите, изследователските центрове и света на бизнеса, както и финансовите инвестиции от страна на бизнеса във висшето образование;
46. призовава държавите-членки да отделят необходимите ресурси за сектора на висшето образование, за да може той да реагира на глобалните предизвикателства като основен инструмент за икономическо и социално възстановяване след последния спад;
47. призовава държавите-членки да подкрепят със законодателни, административни и финансови средства образованието на роден език за малцинствата;

Професионално образование и обучение

48. настоява, че висококачественото професионално образование и обучение са основополагащи за осигуряването на нови специалисти и е от съществено значение за действието, предприето във връзка с придобиването на „нови умения за нови работни места“, като обръща специално внимание на разпространето на обучението в процеса на работа и стажовете, включително за млади дипломанти, въз основа на споразумения между университетите и предприятията; освен това счита, че е важно да се подпомагат периоди на обучение и стажове за учащите в рамките на професионалното образование в други държави от Европейския съюз по модела на програмата Erasmus за студентите; призовава за предоставянето на по-голяма подкрепа и придаването на по-голям престиж на професионалното

⁶ Council Document 9152/07

обучение;

49. подчертава необходимостта от допълнително модернизиране на програмите за професионално обучение, като се вземат предвид ключовите умения, за да се подобри тяхното качество и да станат по-привлекателни за младите хора, от една страна, и за да станат по-подходящи за развиващите се нужди на пазара на труда, от друга; счита, че програмите за професионално обучение следва да подобряват широко приложимите ключови умения;
50. подчертава необходимостта от приемане, въз основа на съществуващите добри практики, на модел за признаване на свързани с граждански умения кредити за млади хора, които участват в доброволни и обществени дейности, организирани от сдружения с нестопанска цел или в контекста на сътрудничеството за развитие;
51. призовава за по-добър преход между средното професионално образование и обучение и висшето образование, което осигурява по-високи квалификации;
52. изтъква измерението на ученето през целия живот на Препоръката относно ключовите умения и настоява, че за да бъде постигнато пълното ѝ приложение, е необходим допълнителен напредък в областите на професионалното образование и обучение и обучението за възрастни, включително посредством законно признаване на всеобщото право на обучение през целия живот;
53. изтъква значението на обмена на информация и добри и успешни практики между държавите-членки в областта на професионалното образование и обучение;

Учене през целия живот

54. призовава за бързи действия за справяне с нарастващия брой хора с ниско равнище на четивна грамотност, осигурявайки специална подкрепа на местните органи, тъй като те са най-достъпни за обществеността; призовава държавите-членки и Комисията да насочат своето внимание към неграмотните, чийто брой все още е твърде голям, и да предприемат решителни действия за справяне с този проблем, включително когато става въпрос за възрастни;
55. изразява изключителна загриженост относно увеличаващия се брой безработни млади хора, особено по време на настоящата икономическа криза; настоятелно призовава държавите-членки да гарантират, че пазарите на труда са възможно най-гъвкави, за да могат младите хора лесно да намират работа и да могат да се прехвърлят от едно работно място на друго;
56. изтъква необходимостта от по-добро включване на доставчиците на услуги в областта на образованието в разработването на общи национални квалификационни рамки и за по-голямо признаване на предходно образование, включително придобитото на неформална или ad hoc основа;
57. отбелязва, че целите, заложили по отношение на четири от петте критерия, приети през 2003 г., няма да бъдат достигнати; призовава Комисията, държавите-членки, регионалните и местни органи и другите действащи лица да проучат причините и да предприемат уместни действия за постигане на обрат в тази ситуация;

58. подчертава значението на един текущ структуриран диалог и консултации между хората, които са в последния етап на образованието и обучението си, институциите в сферата на висшето образование и бизнеса;
59. подкрепя целта за повишаване участието на възрастни в учене през целия живот от 12,5 % на 15 % до 2020 г. и призовава за предприемане на съответните действия; за тази цел призовава университетите да улесняват по-широк достъп до обучение, като разнообразят и разширят студентската база и променят учебните програми, за да ги направят по-привлекателни за възрастните, които започват отново да учат; призовава Комисията и държавите-членки да предприемат още по-решителни действия за подкрепа и разпространение на институции за учене през целия живот като училищата „втори шанс“; призовава равенството между половете да се отчита и насърчава при прилагането на стратегиите за учене през целия живот; обръща внимание на факта, че университетите на третата възраст играят изключително важна роля в ученето през целия живот;
60. отбелязва, че една от основните пречки, пред които са изправени възрастните, желаещи да вземат участие в образователни инициативи и обучение, е липсата на инструменти за подпомагане на техните семейства; следователно насърчава държавите-членки да създават мерки за подпомагане, като средство за осигуряване на възможност за всички студенти и работници със семейни задължения (например гледане на деца или други зависими лица) да имат възможност да актуализират и/или увеличават своите умения и компетенции, въз основа на добрите практики, разработени в тази област по програмите на Европейския социален фонд, които включват ваучери за услуги и съвместяване; счита, че възможностите за провеждане на електронното обучение, по-специално, следва да се проучат, тъй като те позволяват по-голяма гъвкавост при съчетаването на образование, работа и грижи за други лица;
61. насърчава Европейския институт за равенство между половете да предприеме мерки с оглед подобряване събирането и анализа на сравними данни относно равенството между мъжете и жените в областта на образованието и обучението и да гарантира, че статистическите данни по съответните показатели, свързани с Платформата за действие от Пекин, са лесно достъпни и редовно се актуализират;
62. препоръчва на учебните заведения да се стремят да рекламират по-широко своите програми, които са отворени за възрастни, и да опростят административните процедури за получаване на достъп до тези програми;
63. призовава Европейската комисия да отчете напълно експертните умения на заинтересованите лица и тяхната роля за прилагането на стратегията „Образование и обучение 2020 г.“;
64. призовава Европейската комисия да включи неформалното образование, професионалното образование и обучение и учениците в предстоящия критерий за мобилност за „Образование и обучение 2020 г.“ и да възприеме критерия за мобилност на учениците от Болонския процес;
65. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията и правителствата и парламентите на държавите-членки.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

От приемането на Лисабонската стратегия през 2000 г. на политиката на ЕС в областта на образованието и обучението се вмения допълнителна отговорност. Признатието, че образованието и обучението са от съществена важност за успеха на утрешното общество, основано на знанията, и утрешната икономика, вече не е просто мит.

Националните правителства носят отговорност за образованието и обучението, но някои от предизвикателствата са всеобщи за всички държави-членки (демографските промени, недостигът на умения на работното място и т.н.). Висококачественото предучилищно, основно, средно, висше образование и професионалното обучение играят фундаментална роля за посрещането на предизвикателствата, пред които е поставена Европа и стартирането на работната програма „Образование и обучение 2010 г.”.

Всички знаем, че въпреки общото подобрене на резултатите в образованието и обучението в Европейския съюз, болшинството от критериите, заложиени за 2010 г., няма да бъдат достигнати. Сега е най-подходящият момент да преразгледаме и направим преценка за това, къде са допуснати грешки.

Съобщението на Комисията:

Документът се състои от доклад относно напредъка на политиките за образование и обучение на европейско равнище през периода 2007-2009 г. Той се основава на подробна оценка на националните доклади и резултати, заедно с набор от показатели и критерии, съсредоточени най-вече върху приложението на Препоръката за ключовите умения от 2006 г. Освен това докладът взема под внимание развитието на националните стратегии за учене през целия живот и предприетите реформи за превръщане на професионалното образование и обучение (ПОО) в по-привлекателно и по-свързано с нуждите на пазара на труда и за модернизация на висшето образование.

Накрая той разглежда установените нови предизвикателства, по-конкретно онези, свързани с инициативата „Нови умения за нови работни места”.

Освен че показва осъществения напредък и идентифицира областите, в които може да бъде направено повече, съобщението предлага и поредица от мерки за по-нататъшно развитие на усилията, предприемани в тази област.

Общ преглед на текущата ситуация:

Проектът на съвместен доклад относно напредък за 2010 г. посочва постигнатите през последните години подобрения по целите за образованието и обучението:

- Интегриране на ключови умения
- Значителен напредък е постигнат по отношение на учебните планове за училищата. При традиционни дисциплини, като преподаването на роден език, чужди езици или

математика и естествени науки се възприема много по-интердисциплинарен подход, с по-висока приложимост в реалния живот.

- Някои държави са създали ясни стратегии или специфични планове за действие с цел повишаване на равнището на основните умения, по-специално по отношение на четенето, математиката и естествените науки.

- Нараства броят на примерите на насърчаване на предприемачеството, като партньорства с предприятия или развитие на минипредприятия, управлявани от студенти.

- Развитие на стратегии за учене през целия живот

- Болшинството от държавите от ЕС са възприели конкретни стратегии за учене през целия живот и са положени усилия за подпомагане на гъвкави пътеки на обучение между различни образователни системи.

- Направени са и подобрения по отношение на развитието на национални квалификационни рамки и за тяхното съотнасяне към Европейската квалификационна рамка (ЕКР).

- Професионално образование и обучение

- Обърнато е внимание на привлекателността на системите за ПОО като част от Копенхагенския процес и повечето държави от ЕС са поставили като приоритет възприемането на Европейската референтна рамка за обезпечаване на качеството в ПОО⁷.

- Особено внимание е отделено на специализирането на учителите и обучаващите в ПОО, а освен това все повече се прилага разделение на модулен принцип, за да се направи ПОО по-гъвкаво за нуждите на учащите и бизнеса.

- Модернизация на висшето образование

- В страните от ЕС все по-ясно се осъзнава фактът, че достъпът на нетрадиционните учащи до висше образование е от фундаментално значение за стратегиите за учене през целия живот. Повечето от тях са възприели мерки за подобряване на участието на учащи в неблагоприятно социално-икономическо положение.

Забележки на докладчика и предстоящи предизвикателства:

Макар напредъкът да е ясно забележим, все още трябва да се обърне внимание на някои предизвикателства:

1- Подобряване на подхода, основан на компетентност

Въпреки добрия напредък, постигнат при използването на рамката за ключови умения⁸, докладчикът би искал да изтъкне необходимостта от конструктивен подход спрямо по-нататъшното обучение, критичното мислене и творчеството.

От особено значение са развитието на широко приложими ключови умения, като например умения в областта на цифровите технологии, способността за усвояване на по-ефективни методи за учене, както и на социални и граждански умения, чувство за инициатива и предприемачески дух, и културна осведоменост.

⁷ ОВ С 155, 8.7.2009 г., стр. 1.

⁸ Ключови умения за учене през целия живот, ОВ L 394, 30.12.2006, стр. 10.

За тази цел съобщението представи няколко стратегии, които биха могли да се приложат, като например подпомагане на развитието на учителските умения, актуализиране на методите за оценка и въвеждане на нови начини за организация на ученето.

Друго повод за загриженост у докладчика е значението на висококачественото образование в ранна детска възраст като решаващ фактор за ранното придобиване на ключови умения.

От особено значение е да се наблегне на развитието на ключови умения в ПОО и при обучението за възрастни. В случая с ПОО пълният набор от такива умения не е изцяло покрит. Например, следва да се обърне повече внимание на изучаването на чужди езици и на широко приложимите ключови умения.

2- Повече действия за грамотността и грижата за хората в неблагоприятно положение
Що се отнася до грамотността, установено е влошаване на резултатите по отношение на уменията за четене. Налице е нужда от по-ефективни национални инициативи за придобиване на други ключови умения, а това зависи до голяма степен от способността за четене и тълкуване. По отношение на учениците в неблагоприятно положение, персонализираният подход към обучението се разглежда като метод, довел до добри резултати.

3- По-добро прилагане на системите за учене през целия живот.

Докладът показва, че все още има нужда от подобрения в последователността и всеобхватност на стратегиите в тази област. Те следва да покриват дълги времеви периоди, да осигуряват възможности за всички възрастови нива, да подлежат на преразглеждане и оценка и да бъдат допълнително развивани. Желателно е също така по-голямото участие на заинтересованите страни и по-доброто сътрудничество между секторите, обхванати от участниците в политиките.

4- Модернизация на ПОО и висшето образование

Както се посочва в инициативата „Нови умения за нови работни места”, несъответствията между нивата на развити умения и изискванията на работните места вероятно ще нарастват до 2020 г., ако системите за ПОО не успеят да отговорят на очакваното увеличение на новите нужди от квалификация и умения. По-близките взаимоотношения със света на бизнеса стават все по-необходими и затова е от решаващо значение да бъдат развивани нови и привлекателни квалификационни перспективи и мобилни възможности за учащи, които се обучават чрез ПОО.

По отношение на висшето образование, инвестициите от обществени и частни източници продължават да бъдат предизвикателство. Освен това съществуват и структурни и културни прегради, които затрудняват хората, влизащи в състава на работната сила, да се чувстват насърчени да се записват за висше образование.

5- Разширяване на партньорския подход

Съобщението набляга на огромната важност на партньорствата между образователните институции и други области, в частност пазара на труда. Този модел следва да бъде прилаган на всички нива на образование и по-специално при ПОО и при обучението на

възрастни.

6 - Учители

Обучението на учителите е от съществено значение, поради което е необходимо да се обмислят начини за стимулиране на повишена мобилност на учителите.

Докладчикът приканва към известно обмисляне по отношение на бъдещето на обучението на учителите, като се вземат предвид новите изисквания на новата работна среда.

7 – Други забележки

Докладчикът би искал да обърне внимание на значимостта на 2010 г. като Европейска година за борба с бедността и социалното изключване. Съгласно проучването на Евробарометър относно бедността и изключването от 2009 г. недостигът на образование, обучение или умения са сред най-често посочваните „лични” причини за бедността.

Също така, 2011 г. като Европейска година на доброволчеството ще даде възможност на участниците да се убедят, че доброволческите дейности представляват форма на обогатяващо и носещо лично удовлетворение неформално обучение чрез развитие на социални умения и компетенции и че те силно допринасят за укрепването на общите европейски ценности като сплотеност и социално сближаване. Доброволчеството крие огромен, макар и досега доста слабо използван потенциал за социалното развитие на Европа.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	27.4.2010 г.
Резултат от окончателното гласуване	+ : 26 - : 1 0 : 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Maria Badia i Cutchet, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Marek Henryk Migalski, Katarína Neved'alová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Емил Стоянов, Hannu Takkula, László Tőkés, Marie-Christine Vergiat, Milan Zver
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Liam Aylward, Ivo Belet, Oriol Junqueras Vies, Hans-Peter Martin, Iosif Matula
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Vicky Ford